

[Udenrigsministeren]

spredning af kernevåben, og nedrustningskonferencen i Genève opfordres til at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal have til opgave at indlede forhandlinger om en omfattende prøvestopaftale i overensstemmelse med et nærmere angivet arbejdsprogram vedrørende omfang, verifikation m.v. svarende til et arbejdsprogram, som de vestlige lande lagde frem på nedrustningskonferencen i 1985.

Konferencen opfordres endvidere til at træffe foranstaltninger med henblik på etablering af et internationalt seismisk netværk, som kan overvåge overholdelsen af en prøvestopaftale, og til at undersøge andre mulige kontrolforanstaltninger, herunder etablering af et netværk til overvågelse af atmosfærisk radioaktivitet.

Det resolutionsforslag, vi lagde frem på FNs 40. generalforsamling, går således videre end det forslag, der blev vedtaget året før. Det opfordrer nemlig nu til påbegyndelse af forhandlinger, uden at det som tidligere forudsættes, at spørgsmålet om kontrolforanstaltninger er løst forinden. Det forslag blev vedtaget med 116 stemmer. En række lande, deriblandt Østlandene, afstod, medens de tre vestlige atomvåbenstater desværre stemte imod. Imidlertid håber jeg, at vedtagelsen vil lægge et yderligere pres på forhandlingsparterne på nedrustningskonferencen, og det håb bygger jeg på, at resolutionen er realistisk udformet; der er ikke bare tale om en tom demonstration.

Spørgsmålet om en omfattende atomprøvestopaftale har som nævnt i en årrække været drøftet på nedrustningskonferencen i Genève, desværre uden væsentlige fremskridt, hidtil til dels på grund af en markant sovjetisk uvilje mod at gå ind i en drøftelse af verifikations- og inspektionsproblemerne.

Til støtte for arbejdet i Genève har der været nedsat en seismologisk ekspertgruppe med dansk deltagelse, der beskæftiger sig med netop kontrolproblemerne i forbindelse med et prøvestop, og der er i arbejdsgruppen opnået enighed om at anbefale en international udveksling af seismiske data som et væsentligt element i et verifikationsystem.

Sådan et samarbejde vil kunne bestå af et omfattende net af seismiske stationer og en international udveksling af data. Der har været foretaget omfattende forsøg med udveksling af sådanne data, og forhåbentlig vil eks-

pertgruppen på det møde, der er i gang for øjeblikket, blive enige om en rapport til nedrustningskonferencen om de erfaringer, man har kunnet høste af disse dataudvekslinger.

Regeringen finder, og det er helt i overensstemmelse med den nævnte FN-resolusion, at en snarlig udbygning af et internationalt seismologisk net må tillægges høj prioritet.

Fra dansk side overvejedes det i begyndelsen af 1970'erne, hvordan vi mere aktivt kunne medvirke til at fremme indgåelsen af en prøvestopaftale, og med det mål for øje nedsatte regeringens daværende nedrustningsudvalg i sommeren 1972 en arbejdsgruppe, som fik til opgave at undersøge muligheden for en intensiveret dansk indsats på detektionsseismologiens område. Arbejdsgruppen afgav en redegørelse, som indeholdt et forslag om at udvide geodætisk instituts seismologiske aktiviteter i Grønland til også at omfatte udforskning af spørgsmålet vedrørende detektion og identifikation af underjordiske prøvesprængninger. Forslagets fremsættelse var i overensstemmelse med de anbefalinger, der nogle år tidligere var blevet resultatet af et udredningsarbejde, som var sat i gang i forbindelse med de nordiske udenrigsministermøder, og som netop skulle belyse muligheden for et nordisk seismologisk samarbejde.

I maj 1973 blev arbejdsgruppens redegørelse afleveret til den daværende udenrigsminister med en indstilling om, at regeringen traf principbeslutning om at etablere en seismologisk station i Grønland, som frembyder optimale muligheder for seismologisk detektion. Den daværende udenrigsminister tilsluttede sig arbejdsgruppens indstilling, men besluttede i oktober 1973 at stille sagen i bero, som det hed: af statsfinansielle grunde.

I lyset af de tanker, som i de senere år har været fremme med hensyn til under en eller anden form at etablere et internationalt seismologisk samarbejde til detektion af kernevåbensprængninger – tanker, vi som sagt fra dansk side støttede aktivt på FNs 40. generalforsamling – har jeg fundet anledning til at pålægge udenrigsministeriets nedrustningssekretariat sammen med geodætisk institut på ny at overveje spørgsmålet om at intensivere den danske detektionsseismologiske indsats. En beslutning om at oprette en seismisk detektionsstation i Grønland, som i givet fald naturligvis må ske i forståelse med det grøn-